

De voormalige bestuursvoorzitter van Enron, Jeffrey Skilling, ging gisteren tijdens een pauze in zijn proces onder politiebegeleiding lunchen. (Foto AP)

De oprichter van Enron, Kenneth Lay, zette gisteren na het afronden van de slotpleidooien bij het verlaten van de rechtszaal een handtekening op een honkbal. (Foto Reuters)

‘Het is hier toch geen kinderboerderij’

Theater en verwijten in overvolle rechtszaal tijdens slotpleidooien Enron-zaak

Op de tweede dag van de slotpleidooien in de Enron-rechtszaak werd de jury opgeroepen niet bang te zijn. En aanklagers van buiten Texas moeten zich in Houston wel een beetje gedragen.

Door onze correspondent
Freek Staps

HOUSTON, 17 MEI. De inwonerop-leeftijd van Houston wilde kapitaal vergaren aan Enron. Zag potentieel in het energiebedrijf en bezocht met geïnteresseerden het hoofdkantoor, dronk iets in de door werknemers gefrequenteerde Front Porch Pub en winkelde tijdens de lunchpauze in het River Oaks Shopping Center.

De 65-jarige ondernemer was niet Kenneth Lay, de oprichter van Enron die nu terechtstaat wegens boekhoudfraude bij het bedrijf. Het was ook niet Enrons ex-bestuurder Jeffrey Skilling. Het was Sandra Lord, van Discover Houston Tours. „Het is niet zo populair als de *Da Vinci Code*-tour in Parijs of de *Sex and the City*-rondleiding in New York”, zegt Lord. „Maar over vijftig jaar kan je wel zeggen: En-

ron, daar was ik bij.”

Gisteren gaf Lord geen rondleiding. De gebruikelijke tussenstop aan de rechtbank in het zakencentrum van Houston, letterlijk in het zicht van Enrons voormalige hoofdkantoor, was ook moeilijk geworden. De rechtszaal was tot de laatste stoel bezet op deze tweede dag van de slotpleidooien in de maandenlange rechtszaak.

Maandag heeft de aanklager nog één keer de aanklachten uiteengezet, gisteren probeerde de verdediging voor het laatst de twaalfkoppige jury te overtuigen dat een veroordeling dreigt voor zakelijk gedrag dat rond de eeuwwisseling volstrekt normaal was in de energiesector en zo gewaardeerd werd door Wall Street: inventief boekhouden.

De aanklagers zijn de afgelopen weken door vriend en vijand genoemd omdat ze de jury niet hebben vermoed met gecompliceerde en technische financiële constructies. In plaats van boekhouders moesten werknemers van de afdeling *investor relations* getuigen. Het risico op een verwarde en verdeelde jury was te groot. In een afgeleide Enron-zaak, over bedrijfsonderdeel Broadband Services, moest de hele zaak daardoor al eens opnieuw.

Dit proces draait nadrukkelijk niet om het bankroet van het bedrijf, daarvoor zijn Lay en Skilling ook niet aangeklaagd. Wel gaat het om de ‘samenzwering’ die de twee zouden hebben geconstrueerd om de winsten van het bedrijf hoger voor te stellen, beleggende werknemers en investeerders tevreden te houden en zich daarmee van eigen inkomsten te garanderen.

„De aanklagers hebben heel hard geprobeerd niets over boekhouden te zeggen”, stelt Skillings

advocaat Daniel Petrocelli. „Ze durven er niet over te praten. Want met de boekhouding was niets mis.”

Dat wil zeggen, met alle boekhouding behalve de financiële constructies die Andrew Fastow opzette. Petrocelli is meester in het uitspreken van die naam als was het een besmettelijke ziekte. Fastow was financieel bestuurder en een van de acht hogere ex-werknemers die meewerkt met justitie in ruil voor strafvermindering.

Fastow – tien jaar cel – heeft externe financieringsconstructies zoals LJM en Raptors opgezet, onder zijn eigen naam. Volgens de verdediging inventieve maar legale constructies om koersverliezen af te dekken. Te maskeren, oordeelt de aanklager. Advocaat Petrocelli: „Sinds wanneer is *hedgen* iets crimineels?”

Fastow is er tijdens de slotpleidooien niet, maar twee woorden die hij tijdens zijn verhoor heeft uitgesproken, klinken de hele dag door: „*bear hugs*”. Berenomhelzingen. Die kreeg Fastow, zo verklaarde hijzelf, van Skilling bij het opzetten van *side deals* bij LJM. Die geheime afspraken zouden inhouden dat Fastow op persoonlijke titel de schulden van Enron op zich nam, maar altijd gesteund zou worden door het bedrijf. Met een *bear hug* als bevestiging.

Skillings advocaten gebruiken bijna de helft van hun spreektijd van zes uur om te ontkennen dat deze omhelzingen-met-ondertoon ooit hebben plaatsgevonden of dat Skilling wist van het illegale gedrag van de financieel bestuurder. Petrocelli, geagiteerd: „Een berenomhelzing hier, eentje daar, een derde van een andere beer... het is hier toch geen kinderboerderij.”

Ook de beschuldiging dat kwartaalresultaten op opvallende momenten en veelvuldig aangepast werden, is geen bewijs voor boekhoudfraude, zeggen Petrocelli en drie collega's tijdens het pleidooi. De aanklagers die uit het hele land samengebracht zijn moeten zich trouwens leren gedragen hier, vindt een van de verdedigende advocaten, zijn volume naar boven aangepast. „Kom niet nog een keer naar Houston, Texas om tegen ons te liegen.” Applaus uit de zaal.

Petrocelli, de advocaat die nog niet eerder een strafzaak deed, maar faam verwierf door een civiele zaak tegen O.J. Simpson, verheft zijn stem als hij „ten onrechte criminaliseren” zegt en fluistert als hij zegt dat „dit proces over angst gaat”. De juryleden moeten zich niet bang laten maken dat al die ontslagen en miljardenverliezen voor niets zijn geweest als ze Lay en Skilling vrijspreken.

„Als u – en ik wil u nog bedanken beste juryleden – vanaf woensdag gaat overleggen”, zegt Petrocelli afsluitend, „bedenk dan dat u niet mag twijfelen. Twijfel betekent vrijspraak. En gelooft u echt dat deze mannen boeven zijn, gelooft u dat zonder te twijfelen?” Het is eenvoudig: „*Not guilty, not guilty, not guilty*. En dat 28 keer.”